

Sosiaali- ja terveysministeriö
Kirjaamo

00023 Valtioneuvosto

Viite: Lausuntopyyntö STM/3386/2018

Suomen Terveydenhoitajaliiton lausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Sairausvakuutuslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Suomen Terveydenhoitajaliitolta lausuntoa esityksestä laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviin lakeihin. Terveydenhoitajaliitto kiittää tästä mahdollisuudesta ja yleisesti ottaen kannattaa terveydenhuollon ja sairaanhoidon monikanavaisen rahoituksen yksinkertaistamiseksi tarvittavien lainsäädäntömuutosten käynnistämistä.

Suomen Terveydenhoitajaliitto kiinnittää kuitenkin huomiota seuraaviin muutosesityksessä esiin nostettuihin asioihin:

Hoito- ja tutkimuskorvaukset

Lääkäri- ja hammaslääkäripalkkioiden, tutkimuksen ja hoidon korvausten poistaminen lisää mahdollisesti julkisten terveydenhuollon palveluiden kysyntää ja julkisen terveydenhuollon menoja. Oletettavaa on, että hoito- ja tutkimuskorvauksilla tuettu yksityisen terveydenhuollon palveluiden kysyntä ei suoraan siirtyisi julkisen terveydenhuollon kysynnäksi. Terveydenhoitajaliitto kantaa kuitenkin huolta siitä, pystytäänkö korvausten päättyessä maakuntien järjestämässä terveydenhuollossa vastaamaan asukkaiden palvelutarpeeseen ja mahdollisesti jossain määrin lisääntyneeseen julkisen terveydenhuollon palvelujen kysyntään riittäväillä, oikea-aikaisilla ja laadukkailla terveystaluuilla.

Esityksen mukaan hoito- ja tutkimuskorvausten lakkauttaminen saattaisi jossain määrin entisestään lisätä sosioekonomisia eroja yksityisten terveystaluujen käytössä, koska ilman lakisääteisen sairausvakuutuksen kompensatiota pienituloisten henkilöiden taloudelliset mahdollisuudet täydentää saatavilla olevia julkisen terveydenhuollon palveluja yksityisen terveydenhuollon palveluilla heikkenisivät. Terveydenhoitajaliitto näkee asian samoin. Terveydenhoitajaliitto kiinnittää huomiota siihen, että korvausten poistaminen voi lisätä kansalaisten eriarvoisuutta terveystaluujen saatavuudessa sekä vahvistaa pieni- ja isotuloisten väestöryhmien epätasa-arvoa palveluiden valinnanvapauden suhteen.

Esityksen mukaan esimerkiksi gynekologin tarkastukseen asiakkaan ei korvausten lakkauttamisen jälkeen olisi enää mahdollista saada tukea julkisista varoista muuten kuin maakunnan liikelaitoksen tekemän palvelutarpeen arvioinnin kautta. Sen on arvioitu heikentävän naisten asemaa ja Terveydenhoitajaliiton näkemyksen mukaan myös naisten

terveydenhoitoa ja palveluiden saantia jossain määrin enemmän kuin miesten vastaavia.

Terveydenhoitajaliitto kiinnittää huomiota mahdollisiin lisääntyneisiin asiakaskäynteihin maakunnan liikelaitoksessa sekä lisääntyviin terveydenhuollon kustannuksiin, jos edellä kuvattu palvelutarpeen arviointi (esim. sovittu gynekologinen kontrollikäynti) edellyttää erillistä vastaanottokäyntiä.

Matkakorvaukset

Lakiesityksen mukaan matkakorvausjärjestelmän haasteena on ollut korvausmenojen kasvu. Matkakustannusten kasvuun vaikuttavat väestön ikääntyminen, julkisen liikenteen väheneminen, laitoshoidon väheneminen, erityisesti erikoissairaanhoidon palvelujen keskittäminen sekä kuntien ja kuntayhtymien hankkimien ostopalvelujen lisääntyminen. Esityksessä ehdotetaan, että sairausvakuutuslain perusteella maksettavat ensihoitopalveluun liittyvien kuljetusten korvaukset ja siirtokuljetusten korvaukset lakkautettaisiin vuoden 2021 alusta. Ensihoitopalveluun liittyvien kuljetusten ja siirtokuljetusten kustannuksia ei enää korvattaisi sairausvakuutuksesta riippumatta siitä, millä ajoneuvolla kuljetukset on tehty.

Ehdotuksen on arvioitu heikentävän pienituloisten, harvaan asutuilla tai pitkien etäisyyksien alueilla asuvien, pitkäaikaissairaiden, vammaisten ja iäkkäiden henkilöiden mahdollisuuksia täydentää saatavilla olevia julkisen terveydenhuollon palveluja yksityisen terveydenhuollon palveluilla. Terveydenhoitajaliitto on kiinnittänyt huomioita samoihin asioihin. Terveydenhoitajaliitto esittää, että tässä yhteydessä on hyvä huomioida myös taksipalveluja koskevan lakimuutoksen (v. 2018) vaikutukset taksipalvelujen heikentyneeseen saatavuuteen erityisesti maaseudulla ja muilla harvaan asutuilla alueilla.

Vaikutuksista

Suomen Terveydenhoitajaliitto on esityksen mukaisesti samaa mieltä siitä, että esityksen vaikutuksia asiakkaiden asemaan, palveluntuottajiin, maakuntien järjestämien terveystalusten käyttöön, yksityisten terveystalusten käyttöön ja julkiseen talouteen tulee seurata esim. seurantatutkimuksien avulla.

Helsinki 27.11.2018

Tiina Mäenpää
Puheenjohtaja
Suomen Terveydenhoitajaliitto

Aija Saarinen
Kehittämispäällikkö
Suomen Terveydenhoitajaliitto

